ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

CREATIVE LEADERSHIP OF ADMINSTRATORS AFFECTING THE EFFECTIVENESS OF SCHOOL UNDER ROIET PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

[1]ชนาพร คงประจักร์ และ [2]ยุวธิดา ชาปัญญา

[1]Chanaporn Khongprachak and [2]Yuvatida Chapanya

[1]มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด, ประเทศไทย

[1]Roi Et Rajabhat University, Thailand

[1]dragonfly.gun@reru.ac.th

Received : January 13, 2024; **Revised** : March 26, 2025; **Accepted** :April 29, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร 2) ศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา 3) วิเคราะห์ผลกระทบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ต่อความมีประสิทธิผลของสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 3 กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้บริหารและครู จำนวน 317 คน ซึ่งเลือกโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดของสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยงตรงระหว่าง 0.60-1.00 และค่าความเชื่อมั่นสำหรับตัวแปรทั้งสองอยู่ที่ 0.954 และ 0.830 ตามลำดับ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมและในแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก ประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยรวมและในแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก มีความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับประสิทธิผลของสถานศึกษาในระดับสูง

---

1 นักศึกษา, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่มีผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ได้แก่ ด้านจินตนาการเชิงสร้างสรรค์ ความไว้วางใจ วิสัยทัศน์ และความยืดหยุ่น ซึ่งร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลได้ร้อยละ 64.20

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์; ประสิทธิผลของสถานศึกษา; บริหารการศึกษา

Abstract

The purpose of this study were : 1) to study Creative Leadership of Adminstrators Under Roi-et Primary Educational Service Area Office 3 2) to study Affecting the Effectiveness of School Under Roi-et Primary Educational Service Area Office 3 and 3) to study Creative Leadership of Adminstrators Affecting the Effectiveness of School Under Roi-et Primary Educational Service Area Office 3 The sample for this study consisted of 317 administrators and teachers, selected by random stratification according to the size of the school. The instrument used in this research was a 5 rating scale questionnaire. The consistency index of each item was 0.6 - 1.00 and the confidence in creative leadership of school administrators was 0.954. the confidence Effectiveness administrators was 0.830. The statistics were used percentage, mean, standard deviation, Pearson's product moment correlation coefficient and stepwise multi-Regression. The research results were as follows ; 1) the level of administrators' creative leadership Under Roi-et Primary Educational Service Area Office 3 in overall was at the high level, 2) the effectiveness of the school Under Roi-et Primary Educational Service Area Office 3 in overall was at the high level and 3) There is a high positive relationship between the creative leadership of administrators and the effectiveness Under Roi-et Primary Educational Service Area Office 3 and have a moderate positive relationship. and 4) the creative leadership of school administrators could predict the effectiveness of the school Under Roi-et Primary Educational Service Area Office 3 consisting of 4 factors include: the ability to use various to creative imagination, trust, vision and flexibility. and could predict the school effectiveness at 64.20 percent.

Keywords : Creative Leadership; Effectiveness of Schools ; Educational Administration

บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) มุ่งปฏิรูปประเทศไทยให้บรรลุเป้าหมายวิสัยทัศน์ว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ประเทศไทยมีวิสัยทัศน์ที่จะก้าวสู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้ว โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสร้างความสุขให้กับคนไทยทุกคน ในด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการมีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาและกำหนดนโยบายเพื่อขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคนในทุกมิติและทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ เป้าหมายหลักคือการสร้างโอกาสและพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาให้ทุกภาคส่วนมีบทบาทในการพัฒนาประเทศ เพื่อให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของประเทศที่ต้องการให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและสามารถแข่งขันในระดับนานาชาติได้ การศึกษาไม่ได้จำกัดอยู่เพียงในห้องเรียน แต่ยังรวมถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ และการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อให้คนไทยทุกคนสามารถมีชีวิตที่มั่นคงและยั่งยืนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาไปสู่ความสำเร็จ สถานศึกษาที่มีประสิทธิผลจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลายด้าน รวมถึงการติดตามความเปลี่ยนแปลงต่างๆ อย่างใกล้ชิด ผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาปรับปรุงและนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จ ด้วยการบริหารที่พร้อมและการกำหนดแบบแผนที่ชัดเจนจะนำพาองค์การสู่การบรรลุเป้าหมาย (ภารดี อนันต์นาวี, 2557; พิมพ์พร จารุจิตร์, 2559)

สถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิผลนั้นเกิดจากความสามารถในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สถานศึกษาที่สร้างประสิทธิผลได้ย่อมได้รับการยกย่องและยอมรับจากสังคม ประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาเป็นสิ่งที่แสดงถึงข้อมูลด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นองค์ประกอบของความสำเร็จแต่ไม่คงที่เสมอไป หากไม่มีการพัฒนา ประสิทธิผลนั้นเป็นเกณฑ์ที่แสดงถึงความสำเร็จของสถานศึกษา (จันทรานี สงวนนาม, 2553: 188-189) การทำในสิ่งที่ถูกต้องเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์การเกี่ยวข้องกับการเลือกเป้าหมายที่เหมาะสมและสามารถดำเนินการได้ตามนั้นการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีคุณภาพนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบรรลุเป้าหมายของการศึกษา ซึ่งเฉลิมชัย หาญกล้า (2559: 15) ชี้ว่าจะก่อให้เกิดความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นจุดเน้นที่สำคัญของการบริหาร" การดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพสามารถทำให้สถานศึกษาบรรลุเป้าหมายได้โดยมีนักเรียนเป็นผลผลิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติเชิงบวก นอกจากนี้ การที่สถานศึกษาสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและแก้ปัญหาภายในได้ ยังช่วยเสริมสร้างความพอใจในงานของบุคลากร ซึ่งเป็น

ปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของสถานศึกษา (ศักดิ์ไทย สุรกิจบวรและคณะ, 2553: 22) พร้อมทั้งการบริหารจัดการที่มีคุณภาพจึงต้องเน้นการพัฒนาทั้งด้านการเรียนการสอนและการบริหารจัดการภายใน เพื่อให้เกิดความพอใจและความสำเร็จในทุก ๆ ด้านของสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิผลในยุคใหม่นั้น ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากการบริหารที่ดีจะช่วยให้งานดำเนินไปอย่างราบรื่น มีระเบียบ และบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ในยุคปัจจุบัน ผู้บริหารจำเป็นต้องมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการบริหารจัดการ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว ยิ่งไปกว่านั้น ผู้บริหารที่ดีต้องมีความสามารถในการใช้กระบวนการบริหารทุกขั้นตอนอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการมีวิสัยทัศน์และความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาสถานศึกษาให้ก้าวไกล (สัมมา รธนิธย์, 2560: 94) จะเห็นได้ว่าบุคคลที่มีความสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษาคือผู้บริหารซึ่งเป็นผู้ที่ทำให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จ โดยต้องมีความรู้ ความสามารถในการแก้ปัญหา ใช้สติปัญญาในการสร้างสรรค์ผลงาน มีอารมณ์มั่นคง เชื่อมั่นในตนเองมีมารยาททางสังคม มีมนุษยสัมพันธ์ดี ตระหนักในคุณค่าของผู้ร่วมงาน มีความจริงใจมองโลกในแง่ดี และมีความมุ่งมั่นที่จะประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย (พรสวัสดิ์ ศิรศาตนันท์, 2555: 10-11) จากการศึกษาคุณลักษณะของผู้นำที่จำเป็นต้องมี 9 ประการได้แก่ การกำหนดเป้าหมายของกลุ่ม มีบรรทัดฐานและค่านิยมของกลุ่ม รู้จักสร้างและใช้แรงจูงใจ มีการบริหารจัดการ มีความสามารถในการปฏิบัติการ สามารถอธิบายสื่อสารได้ เป็นตัวแทนของกลุ่ม แสดงถึงสัญลักษณ์ของกลุ่มและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Gardner, 1983; อ้างใน จอมพงศ์ มงคลวนิช, 2556: 199)

ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์หมายถึงบุคคลที่มีลักษณะและพฤติกรรมในการนำผู้อื่นโดยการประสานงานและสร้างแรงบันดาลใจ สร้างแรงจูงใจและบรรยากาศที่เป็นไปในทางที่คิดนอกกรอบด้วยวิธีใหม่ๆ เพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ (ธีระ รุญเจริญ, 2554: 80) นอกจากนี้ยังต้องปรับกระบวนการทำงานในองค์กรให้มีความง่าย คล่องตัวและยืดหยุ่นมากขึ้น (พสุ เดชะรินทร์, 2553: 35) การศึกษาถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างสรรค์ ส่งผลให้เกิดผลผลิตใหม่ที่มาจากความคิดและสติปัญญา ผู้บริหารการศึกษาควรมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อย่างมีความรับผิดชอบและพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ใหม่ๆ เพื่อพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ (ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2553: 10) องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่เหมาะสมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาประกอบด้วยความเป็นผู้นำ การมุ่งเน้นการมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีม ทัศนคติด้านบวก ความสามารถในการปรับตัว ความรู้และความสามารถทางเชาวน์ปัญญา บุคลิกภาพที่ดีและความสามารถในการสื่อสาร (นเรศ บุญช่วย และคณะ, 2555: 158)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีโรงเรียนในความรับผิดชอบทั้งหมด 213 โรงเรียน ตามบริบทของพื้นที่ ได้กำหนดทิศทางการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้เกิดประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา โดยยึดมั่นค่านิยมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 เน้นสร้างประสิทธิผลสูงสุด ผู้บริหารจึงต้องเตรียมพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลง ผ่านการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้นตามแผนปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ 2566

จากความสำคัญของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่มีผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 เพื่อให้ผู้บริหารสามารถปรับเปลี่ยนกระบวนการบริหารจัดการและพัฒนาตนเองอย่างมีประสิทธิผลให้มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ซึ่งจะช่วยพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการศึกษาและก้าวสู่มาตรฐานสากล นอกจากนี้ยังเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและวางแผนเพื่อการส่งเสริมประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษาให้มากขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาการพัฒนาในหน่วยงานและองค์กรทางการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ ทำให้สถานศึกษามีศักยภาพในการผลิตทรัพยากรมนุษย์ที่สามารถอยู่ร่วมกันและแข่งขันอย่างสร้างสรรค์ในเวทีโลกได้อย่างเต็มศักยภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3
3. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยมีรายละเอียดของกระบวนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 รวม 1,835 คน โดยแยกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 182 คน และครู 1,653 คน

ตัวอย่างของการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูจากสำนักงานเดียวกัน จำนวน 317 คน โดยแยกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 32 คน และครู 285 คน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างกำหนดโดยใช้ตาราง Krejcie & Morgan และสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วนตามขนาดสถานศึกษาเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการจับสลากแบบใส่คืนตามจำนวนที่คำนวณจนได้ครบ 317 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 แบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (Checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา (Rating Scale) ตามวิธีการของ Likert’s Scale

ตอนที่ 3 สอบถามประสิทธิผลของสถานศึกษา (Rating Scale) มีตัวเลือก 5 ระดับตามวิธีการของ Likert’s Scale (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์ และวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression)

ผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ 1) การมีวิสัยทัศน์ 2) ความยืดหยุ่น 3) ความไว้วางใจ 4) จินตนาการเชิงสร้างสรรค์ ดังตาราง 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำเชิงสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา		S.D.	แปลผล
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์	3.88	0.74	มาก
2. ด้านความยืดหยุ่น	3.85	0.63	มาก
3. ด้านความไว้วางใจ	3.84	0.67	มาก
4. ด้านจินตนาการเชิงสร้างสรรค์	3.82	0.68	มาก
โดยรวม	**3.84**	**0.68**	**มาก**

2. ประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ด้านการแก้ไขปัญหาภายใน ด้านสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ ดังตาราง 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยรวมและรายด้าน

ประสิทธิผลของสถานศึกษา (Y)		S.D.	ระดับ
1. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	3.88	0.65	มาก
2. ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี	3.85	0.63	มาก
3. ด้านการแก้ไขปัญหาภายในสถานศึกษา	3.84	0.60	มาก
4. ด้านสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้	3.81	0.65	มาก
โดยรวม	**3.84**	**0.63**	**มาก**

3. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R_2) ของตัวแปรจินตนาการเชิงสร้างสรรค์ (X_3) สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีอำนาจในการพยากรณ์ร้อยละ 51.50 เมื่อเพิ่มตัวแปรความไว้วางใจ (X_2) จะสามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 56.30 เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.80 เมื่อ

เพิ่มตัวแปรวิสัยทัศน์ (X_1) จะสามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 60.30 เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.00 และเมื่อเพิ่มตัวแปรความยืดหยุ่น (X_4) จะสามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 64.20 เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.90 ดังตาราง 3

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน เพื่อค้นหาตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษา

โมเดล	ตัวแปรพยากรณ์	R	R^2	F	P
1	X_3	.718	.515	352.635**	.001
2	X_3 X_2	.750	.563	212.870**	.001
3	X_3 X_2 X_1	.777	.603	167.118**	.001
4	X_3 X_2 X_1 X_4	.782	.642	129.486**	.001

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. การวิเคราะห์สมการการถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ คือ ด้านจินตนาการเชิงสร้างสรรค์ (X_3) ด้านความไว้วางใจ (X_2) ด้านการมีวิสัยทัศน์ (X_1) และ ด้านความยืดหยุ่น (X_4) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ .386 .367 .174 และ .144 ตามลำดับ และมีค่าสัมประสิทธิ์ในรูปคะแนนมาตรฐานเท่ากับ .164 .414 .427 และ .183 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตาราง 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา

ตัวแปรพยากรณ์	ประสิทธิผลของสถานศึกษา				
	β	SE_b	b	t	p
X_3	.164	.031	.386	2.095**	.001
X_2	.414	.036	.367	7.969**	.001
X_1	.427	.036	.174	3.162**	.001
X_4	.183	.032	.144	2.206**	.001
	R = .782	R^2 = .642	a = .526		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านจินตนาการเชิงสร้างสรรค์ (X_3) ด้านความไว้วางใจ (X_2) ด้านการมีวิสัยทัศน์ (X_1) และ ด้านความยืดหยุ่น (X_4) มีค่าสัมประสิทธิ์ในรูปคะแนนดิบเท่ากับ .386 .367 .174 และ .144 ตามลำดับ และมีค่าสัมประสิทธิ์ในรูปคะแนนมาตรฐานเท่ากับ .164 .414 .427

และ .183 ตามลำดับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารทั้ง 4 ด้านร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผล ได้ร้อยละ 64.20 สามารถเขียนสมการ ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$Y' = 0.526 + .386X_3 + .367X_2 + .174X_1 + .144X_4$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$Z'_y = .164Z_{X3} + .414Z_{X2} + .427Z_{X1} + .183Z_{X4}$

อภิปรายผล

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยขอนำเสนอสรุปและอภิปรายผล ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก อาจเป็นผลมาจากการคัดเลือกและพัฒนาทักษะสำหรับผู้บริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 แสดงถึงความมุ่งหมายในการพัฒนาตนเองและงานอย่างต่อเนื่องในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Greenberg and Baron (2008) ที่กล่าวถึงคุณลักษณะของภาวะผู้นำที่ประสบผลสำเร็จ โดยต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และนำสิ่งใหม่ๆ มาสู่ที่ทำงาน เช่นเดียวกับสมชาย รุ่งเรือง และธีระวัฒน์ จันทึก (2560) ที่เน้นการมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรมและการนำแนวคิดไปสู่การปฏิบัติจริง ผลวิจัยของกฤษพล อำระนันท์ (2558) และวิมล จันทร์แก้ว (2555) ยังพบว่าผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จในการพัฒนาผู้นำที่มีความสามารถในการพลิกวิกฤติเป็นโอกาสและพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่องในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันสูง

2. ประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการดำเนินนโยบายการปฏิรูปการศึกษาของชาติได้ยกระดับการศึกษาทั่วประเทศ โดยการกระจายอำนาจการบริหารงานไปยังโรงเรียนและการกำกับติดตามอย่างสม่ำเสมอ ส่งผลให้การจัดการศึกษามีคุณภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ Sergiovanni (1991: 258-263) ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง งานวิจัยนี้ยังพบความสอดคล้องกับผลการศึกษาของวิราพร ดีบุญมี (2556: 140) และงามตา ธานีวรรณ (2553: 100-101) ที่พบว่าประสิทธิผลของโรงเรียนในเทศบาลนครขอนแก่นและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธรอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นผลจากการนิเทศและการติดตามการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ สอดรับกับ

แนวคิดของ Caldwell & Spinks (1990) ชี้ว่าการให้อำนาจแก่โรงเรียนในการบริหารงานในด้านต่าง ๆ เช่น งบประมาณ การจัดการบุคลากร และการวางแผนพัฒนาการศึกษา เพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นและความรับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการสร้างสรรค์นวัตกรรมในองค์กร โดยเป็นแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาและการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพภายในโรงเรียน

3. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร 4 ด้าน คือ ด้านจินตนาการเชิงสร้างสรรค์ ด้านความไว้วางใจ ด้านการมีวิสัยทัศน์ และ ด้านความยืดหยุ่น ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ทั้งนี้เนื่องมาจากในยุคดิจิทัลผู้บริหารต้องมีจินตนาการและความรอบรู้ในการบริหาร เพื่อให้สามารถปรับตัวและเตรียมพร้อมสำหรับการแข่งขันที่สูงขึ้น การพัฒนาโรงเรียนต้องอาศัยความคิดริเริ่มและการกระตุ้นจินตนาการของครู โดยมอบหมายงานที่ท้าทายและให้อิสระทางความคิด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของธีระ รุญเจริญ (2554) ที่กล่าวถึงภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่เน้นการสร้างแรงบันดาลใจและบรรยากาศที่เปิดกว้าง เช่นเดียวกับกิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์ (2556) ที่เน้นการจูงใจและประสานงานด้วยวิธีการใหม่ๆ ทั้งนี้งานวิจัยของสุภาพ ฤทธิ์บำรุง (2556) ยังพบว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มีผลต่อความมีประสิทธิผลของโรงเรียน โดยเฉพาะด้านความยืดหยุ่น การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล การทำงานเป็นทีมและความคิดสร้างสรรค์

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

องค์ความรู้ของการวิจัยในครั้งนี้ คือ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารในสถานศึกษาที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยรวม การศึกษาเชิงลึกนี้ครอบคลุมการวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาประสิทธิผลของสถานศึกษา และค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างการนำภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มาใช้กับผลสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา โดยองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผล การสร้างสรรค์นวัตกรรม การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในองค์กร ความสามารถในการปรับตัวและการแก้ปัญหา การบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างแรงบันดาลใจ ผสานการนำแนวคิดใหม่ๆ มาใช้และส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความหมายจะสร้างความพึงพอใจให้กับทั้งครูและนักเรียน สถานศึกษาที่มีบรรยากาศสร้างสรรค์จะเป็นที่ต้องการและเพิ่มความเชื่อมั่นในการเรียนการสอน การบริหารจัดการที่มีการวางแผนเชิงสร้างสรรค์และสามารถแก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพจะช่วยลดปัญหาในการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นด้านการ

จัดการบุคลากร การเรียนการสอน หรือทรัพยากรต่าง ๆ สถานศึกษาที่มีการบริหารงานเชิงสร้างสรรค์จะสามารถส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาที่ต่อเนื่องและยั่งยืน ทั้งในด้านคุณภาพการศึกษาและความสำเร็จในองค์กร

เอกสารอ้างอิง

กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์. (2556). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์: สิ่งที่ควรค่าสำหรับทุกคนในอนาคต*. ขอนแก่น : คลังนานาวิทยา

กฤษพล อำระนันท์. (2558). *การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอแม่วงค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

งามตา ธานีวรรณ. (2553). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา

จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2556). *การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : วี.พริ้นท์.

จันทรานี สงวนนาม. (2553). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี: บุ๊คพอยท์

เฉลิมชัย หาญกล้า. (2559). *การบริหารการศึกษา หลักการ แนวคิด ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : แดเน็กซ์อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น .

ธีระ รุญเจริญ. (2554). *กลยุทธ์การพัฒนาความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.

นเรศ บุญช่วย และคณะ. (2555). *แผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่เหมาะสมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

พิมพ์พร จารุจิตร์. (2559). *ภาวะผู้นำกับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21*. (เอกสารประกอบการเรียนการสอน) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

พสุ เดชะรินทร์. (2553). *การวางแผนกลยุทธ์สำหรับนักการศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2553). *ผู้นำเชิงสร้างสรรค์ : กระบวนทัศน์ใหม่และผู้นำใหม่ทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภารดี อนันต์นาวี. (2557). *หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหาร*. พิมพ์ครั้งที่ 5 ชลบุรี: มนตรี.

วิมล จันทร์แก้ว. (2555). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 3*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรังสิต.

วิราพร ดีบุญมี. (2556). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครขอนแก่น. *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 8(3), 133-150.

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร และคณะ. (2553). “ประสิทธิผลกระบวนการ : เป้าหมายสำคัญของการบริหารโรงเรียน,” *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*. 2(3) : 20-30.

สมชาย รุ่งเรือง และ ธีระวัฒน์ จันทึก. (2560) “รูปแบบการพัฒนาผู้นำสู่การสร้างแรงผลักดันเชิงสร้างสรรค์,”*Veridian E-Journal ฉบับมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ*. 9(1) : 33-36.

สุภาพ ฤทธิ์บำรุง. (2556). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 30*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สัมมา รธนิธย์. (2560). *หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.

Caldwell & Spinks. (1990). *The self - managing school : Administrative science quarterly*. London: Tayor and Francis Mimeographed.

Greenberg and Baron. (2008). *Behavior in Organizations*, 9th ed. Upper Saddle River, NJ : Pearson Education.

Sergio Vanni. (1991). *The Principal ship : A Reflective Practice Perspective*. 4th ed. Boston: Allyn & Bacon.